

ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДТВОРЕННЯ СТАДА ЗА ПРОМИСЛОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА

Степаниденко С.А.
гол.технолог ТОВ «Сігнет-Мілк»
Ковальчук І.В.
к. с.-г. н., доцент
Ковальчук І.І.
к. вет. н., асистент
Загоруй І.М.
студент магістратури

Житомирський національний агроекологічний університет

Останнім часом галузь молочного скотарства в Україні набуває бізнесової привабливості завдяки підвищенню рівня продуктивності корів та стабільності цін на молоко. Це сприяє збільшенню чисельності компаній, які пропонують продукцію і послуги в сфері годівлі і лікування тварин, технологій утримання і доїння та інше. Окремою нішею сільськогосподарського бізнесу є надання послуг з питань відтворення сільськогосподарських тварин. Однак, зростання кількості таких підприємств все ж залишило низький рівень реалізації відтворювального потенціалу корів як одну з головних проблем молочного скотарства в Україні.

Сучасні елементи існуючих і впроваджуваних нових промислових технологій розведення та утримання великої рогатої худоби (висока концентрація тварин на обмежених площах і надмірні стресові фактори, обмежені моціон та інсоляція, недотримання в повному обсязі вимог

гігієни, годівлі, утримання та експлуатації), особливо в високопродуктивних стадах, не відповідають еволюційно виробленим фізіологічним потребам організму. Ці несприятливі фактори в комплексі з посиленням проявом лактаційної домінанти обумовлюють тривале безпліддя корів і знижують темпи відтворення молочних стад в цілому [2]. Утримання та годівля неплідних корів, їх лікування, багаторазові осіменіння значно підвищують вартість кінцевої продукції, а короткий термін виробничого використання, навіть у племінних господарствах, і висока амортизація, вимагають щорічного введення в основне стадо до 30–40% первісток, що стає неможливим при низьких показниках виходу телят та їх збереження [1].

Тому метою наших досліджень є вивчення технології відтворення стада молочної худоби в умовах ТОВ «Сігнет-Мілк» Попільнянського району Житомирської області. В завдання дослідження входило вивчення системи організації відтворення стада та оперативного контролю за його станом.

Матеріалом для проведення дослідження слугували дані технологічної документації відтворення стада, які аналізуються у комп'ютерній програмі Uniform agri. При проведенні досліджень були використані загальноприйняті зоотехнічні методи оцінки відтворної здатності худоби [3].

ТОВ «Сігнет-Мілк» Попільнянського району Житомирської області входить в групу сільськогосподарських компаній з іноземним капіталом, що розвиває свою діяльність із застосуванням новітніх технологій вирощування сільськогосподарських культур. Підприємство спеціалізується на вирощуванні кукурудзи, сої, пшениці, цукрових буряків та молочному скотарстві.

Зокрема, в господарстві утримується 1633 голови великої рогатої худоби, з них 850 корів. Валове виробництво молока становить 57012 ц, середній надій на корову 6700 кг, вихід телят на 100 корів—90 голів.

Молочне стадо представлено українською чорно-рябою молочною породою. Система утримання—цілорічно стійлова за безпривязно-боксового способу, годівлею з кормового столу, доїнням у доїльному залі «Ялинка 2х6» фірми «Westfalia».

Стадо поділено на технологічні групи новотільних корів, роздою, розпалу, спаду лактації, сухостою, пізнього сухостою, первісток.

Такі технологічні підходи до організації виробництва вимагають ретельного відслідковування стану відтворювальної функції у маточного поголів'я (таблиця 1.)

Таблиця 1

Показники відтворної здатності корів у стаді молочної худоби

Показники	Значення
Середній день лактації по стаду, днів	170
Середній надій по стаду, кг.	6700
Кількість народжених телят, гол.:	908
бичків, гол., (%)	475 (52%)
теличок, гол., (%)	433 (48%)
двійня, гол., (%)	6 (0,66%)
мертвонароджених, гол., (%)	40(4%)
Заплідненість від 1 осіменіння ремонтних телиць, %	63
Кількість осіменіння на ремонтну телицю, од	1,58
Вік при першому осіменінні, міс.	18
Середній вік при першому отелі, міс.	30,9
Середня кількість днів до 1-го осім, днів	73
Індекс осіменіння, од	2,23
Сервіс період, днів	145
Міжотельний період, днів	447
Відсоток тільних корів по стаду, %	61
Середній період сухостою, днів	61

Так, основний критерій відтворної здатності худоби—тривалість міжотельного періоду, має загальну величину — 447 днів, що пояснюється тривалим сервіс-періодом—145

днів. Більший за оптимальний і індекс осіменіння 2,23. Це пояснюється антагонізмом між рівнем молочності корів та їх відтворною функцією.

Для осіменіння корів і телиць використовується сперма бугаїв голштинської породи.

Підприємство заковує її у Американської фірми WORLD WIDE SIRIES в пайстах для штучного осіменіння ректоцервікальним способом.

Такий підхід сприяє консолідації генотипової різноманітності наявного поголів'я і одержанню технологічних тварин відповідно прийнятому способу годівлі і утримання з високими надоями і показниками запліднюваності.

Слід відмітити, що використання тих чи інших бугаїв регламентується планом підбору на основі походження, індексу племінної цінності бугая за окремими ознаками такими, як лінійна оцінка тіла, вим'я, кінцівок, легкості отелень, запліднювальної здатності, продуктивного довголіття, індексу кількості соматичних клітин, надоя, жирно- та білковомолочності.

Найвищою ефективністю відтворної функції при однотипних паратипових умовах утримання стада та організації осіменіння характеризуються бугаї Бурт 12990, Джункшюн 111, Мілард 13763 – запліднююча здатність сперми яких становить 65, 67, 63% відповідно, а індекс осіменіння – 1,53, 1,76, 1,59, що пояснюється особливостями їх генотипу.

На молочній фермі використовується цілорічна стійлова система утримання, без використання випасу і вигульних майданчиків. При такому методі корови перебувають у групах по 50-200 особин (залежно від розмірів груп), і візуальне виявлення їх в охоті викликає певну складність.

Тому на сучасних промислових комплексах спеціалісти використовують у технологічному циклі декілька методів. До основних, які застосовуються найчастіше, належать синхронізація статевого циклу корів або синхронізація овуляції; метод автоматизованого контролю рухової активності; маркування кореня хвоста корів фарбою. Ці методи можна використовувати окремо або в комбінації, як доповнення один одного.

При роботі зі стадом молочної худоби у ТОВ «Сігнет-Мілк» використовуються візуальний метод виявлення корів в охоті і метод синхронізації OVSING.

До виявлення корів в охоті і їх осіменіння приступають, при досягненні 45-ї доби лактації. На фермі дають можливість коровам самотійно прийти в охоту й проводять штучне осіменіння. Синхронізація розпочинається на 67-73-тю добу лактації - ін'єкція сурфагону за системою Ovsing, осіменіння - відповідно на 77- 83-тю добу лактації. Таким чином вдається успішно виявляти як перегули після синхронізації, так і спонтанну охоту.

Телиць у господарстві виявляють в охоті виключно за допомогою візуального методу. Відсоток виявлення телиць в охоті становить 85 %, заплідненість звичайною спермою - 63 %, сексованою – 30%. Першочергового значення для ефективного відтворення стада набувають догляд і утримання корів пізньої фази сухостою та новотільних, технологічні та ветеринарні заходи для яких є строго обґрунтованими, вимагають ретельного дотримання, і стосуються годівлі, профілактики патологій після отельного періоду, дослідження на мастит та загального клінічного стану корів.

Важливим елементом в дотриманні технологічної дисципліни при організації відтворення є дотримання функціональних обов'язків техніка штучного осіменіння, що регламентуються операційною картою, в якій поданий перелік робочих операцій та час їх виконання.

Кваліфікація техніка штучного осіменіння відповідає загальноприйнятим вимогам .

Таким чином, відтворення стада – одна з найскладніших операцій у технологічному процесі виробництва молока, яка ґрунтується на дотриманні принципів годівлі та утримання корів, плануванні та підготовці корів до своєчасного осіменіння, проведенні отелень, контролю тільності, забезпеченні збереженості телят і ведення зоотехнічного обліку.

Література

1. Басовский, Н. З. Селекция скота по воспроизводительной способности / Н. З. Басовский, Б. П. Завертяев. – М. : Россельхозиздат, 1975, – 143 с.

АГРАРНА НАУКА, ОСВІТА, ВИРОБНИЦТВО:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

2. Пелехатий, М. С., Молочна продуктивність та відтворна здатність корів українських новостворених молочних порід різних генотипів / М. С. Пелехатий, Т. І. Ковальчук // Вісник Державного агроекологічного університету. – Житомир, 2005. – № 2. – С. 184–191.
3. Шарапа, Г. С. Оцінка відтворної здатності високопродуктивних корів / Г. С. Шарапа // Нове в методах зоотехнічних досліджень. – Харків, 1992. – С. 118–123.